

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 151/02-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Daniela Švábyho na neverejnom zasadnutí 5. marca 2003 prerokoval prijatú sťažnosť MUDr. J. F., M., zastúpeného komerčným právnikom JUDr. M. Š., V., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 180/92 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 180/92 p o r u š i l právo MUDr. J. F., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 180/92 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. MUDr. J. F. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Martine povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2002 doručená sťažnosť MUDr. J. F., bytom M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného komerčným právnikom JUDr. M. Š., V., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Martine (ďalej len „okresný súd“) v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) vedenom pod sp. zn. 6 C 180/92.

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 151/02-8 z 28. novembra 2002 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť na konanie.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatej sťažnosti (ďalej len „sťažnosť“) písomne vyjadrili obaja účastníci konania: Okresný súd v Martine, zastúpený jeho predsedníčkou, vyjadrením sp. zn. Spr. 1707/02 z 8. januára 2003 a sťažovateľ, zastúpený svojím právnym zástupcom, stanoviskom z 30. januára 2003.

Okresný súd vo vyjadrení vykonal chronologický prehľad svojich úkonov a k opodstatnenosti prijatej sťažnosti konštatoval, že „... vo veci došlo k prietahom v konaní, a to čo do neprimeranej celkovej dĺžky konania a osobitne:

- v dobe od 1. 5. 1994 do 7. 9. 1994, po ktorú bol znalec v omeškaní s podaním znaleckého posudku,

- v dobe od 1. 3. 1996 do 4. 2. 1998, v ktorej došlo k zmene zákonného sudcu a neboli vykonané úkony smerujúce k prejednaniu a rozhodnutiu veci,

- v dobe od 6. 7. 2000 do 15. 8. 2002, v ktorej bol znalec v omeškaní s podaním ďalšieho znaleckého posudku,

- a tiež t. č., nakoľko vrátenie spisu znalcovi na vypracovanie nového posudku vyvolal znalec tým, že v pôvodnom znaleckom posudku nepostupoval podľa pokynu súdu a ocenil nehnuteľnosť nepatriacu do BSM a naopak neocenil určené nehnuteľnosti, ktorých vysporiadanie tvorí predmet sporu.

Pokiaľ je možné vyjadriť sa k ďalším dôvodom prietáhov, poukazujeme na zmenu zákonného sudcu v začiatku roku 1997 a nadmernú pracovnú zaťaženosť terajšieho zákonného sudcu i v ďalších rokoch. K tomu poukazujeme na všeobecne známou skutočnosť nedostatku sudcov na Okresnom súde Martin (od r. 1997 doteraz len s 50 % - 60 %-ným obsadením).

Na vzniku prietáhov sa výraznou mierou podieľali i obaja účastníci, ktorí či už zo subjektívnych alebo objektívnych dôvodov opakovane žiadali o odročenie nariadených pojednávaní a to najmä z dôvodu opakovaného avizovania možného mimosúdneho vyriešenia veci a v priebehu konania viackrát dopĺňali svoje tvrdenia s čím súviseli i často oneskorené (prednesené až na pojednávaní) návrhy na doplnenie dokazovania“.

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu poukázal „... na tú skutočnosť, že okrem nej uvedených časových období, k prietahom v konaní došlo aj v období od 28. 04. 1995 do 07. 09. 1995, kedy súd nebol schopný zabezpečiť stanovisko súdneho znalca k pripomienkam účastníkov“.

K miere zavinenia prietáhov spôsobených súdnym znalcom uviedol, že sa so stanoviskom okresného súdu nemôže úplne stotožniť, a to z dôvodu, že „... znalca ustanovil priamo súd (bez toho, aby ho navrhol ktorýkoľvek z účastníkov a ktorý znalec v prípade neplnenia povinností uložených súdom, mohol byť kedykoľvek vymenený) a najmä z dôvodu, že priamo súd uložil znalcovi vypracovať znalecký posudok na majetok, ktorý nebol predmetom vyporiadania BSM a ktorého vypracovanie trvalo od 05. 06. 2000 do 15. 08. 2002. Znalec teda (i keď so značným oneskorením) vypracoval znalecký posudok presne v intenciách pokynu OS Martin“.

K tvrdeniu okresného súdu, že spolu s odporkyňou a znalcom sa podieľali na prietahoch v konaní, uviedol, že „... vždy som sa snažil plne akceptovať výzvy súdu,

predložil som návrhy na dokazovanie (znalecký posudok na nehnuteľnosť znalca J. M., adresy navrhovaných svedkov, zoznam vecí patriacich do BSM, výpisy z VK a pod.). Je pravdou, že v priebehu konania som sa niekoľkokrát pokúsil o mimosúdnu dohodu práve z dôvodu zdĺhavosti súdneho konania. Moju chorobu, operáciu, či haváriu a následné liečenie odporkyne, som však ovplyvniť nedokázal. Neprítomnosť na pojednávaní (z dôvodu zdravotných problémov) som však vždy ospravedlnil a na pojednávaní ma zastupovala právna zástupkyňa“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutého súdneho spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľ podal na okresnom súde 24. novembra 1992 návrh na vyporiadanie BSM.

Po vykonaní úkonov súvisiacich s jeho prípravou sa pojednávanie uskutočnilo 2. februára 1993. Po upresnení stanovísk a návrhov účastníkov sa ďalšie pojednávanie uskutočnilo 4. mája 1993. Ďalšie pojednávanie (3. augusta 1993) bolo z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti účastníkov konania odročené. Na pojednávaní 6. septembra 1993 za prítomnosti odporkyne a právneho zástupcu sťažovateľa bola účastníkom poskytnutá lehota na pokus o zmier o hnutel'ných veciach patriacich do BSM.

Uznesením č. k. 6 C 180/92-61 z 1. decembra 1993 nariadil okresný súd znalecké dokazovanie na cenu rodinného domu (bez pozemku) tvoriaceho predmet BSM.

Pojednávanie stanovené na 11. január 1994 z dôvodu neprítomnosti účastníkov (a aj právneho zástupcu sťažovateľa) bolo odročené na neurčito.

Pojednávanie stanovené na 25. január 1994 (neprítomní účastníci konania) bolo odročené na neurčito z dôvodu návrhu sťažovateľa (jeho písomný oznam okresnému súdu) na vykonanie pokusu o mimosúdne urovnanie sporu.

Pojednávanie stanovené na 1. marec 1994 (neprítomní účastníci a právna zástupkyňa sťažovateľa) bolo odročené na neurčito z dôvodu písomnej žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa o poskytnutie lehoty na mimosúdnu dohodu po znaleckom ocenení rodinného domu.

Dňa 10. augusta 1994 bol znalec okresným súdom vyzvaný, aby si prišiel prevziať súdny spis a vypracoval znalecký posudok. Znalec doručil vypracovaný znalecký posudok č. 78/94 okresnému súdu 7. septembra 1994.

Pojednávanie konané 1. decembra 1994 za prítomnosti odporkyne a právnej zástupkyne sťažovateľa (znalec ospravedlnený) bolo odročené na neurčito z dôvodu doplnenia znaleckého posudku o pripomienky účastníkov. Znalec 6. marca 1995 predložil okresnému súdu doplnok k znaleckému posudku.

V období marec až november 1995 okresný súd zaobstarával stanoviská účastníkov k doplnku k znaleckému posudku a na návrh odporkyne a znalca vykonal 22. novembra 1995 (pre neprítomnosť účastníkov až v treťom stanovenom termíne) ohliadku nehnuteľnosti patriacej do BSM.

Na pojednávaní 1. februára 1996 (neprítomná odporkyňa) predniesol sťažovateľ návrh spôsobu rozdelenia BSM.

Na pojednávaní 13. februára 1996 nesúhlasili účastníci so vzájomne predloženými návrhmi na vyporiadanie BSM, predniesli ďalšie pripomienky k znaleckému posudku, navrhli vykonať ďalšie dokazovanie výsluchom svedkov a rozšíriť predmet BSM o ďalšie hnutelné veci (odporkyňa 29. februára 1996 predložila zoznam vecí).

Opatrením predsedníčky okresného súdu 21. marca 1997 bola vec pridelená inému sudcovi (zákonná sudkyňa prešla pracovať na krajský súd).

Okresný súd 4. februára 1998 žiadal sťažovateľa predložiť zoznam ďalších hnutelných vecí patriacich do BSM. Sťažovateľ 18. februára 1998 oznámil, že jeho požiadavky už boli predložené súdu a žiadal vo veci konať.

Pojednávanie stanovené na 21. apríl 1998 pre ospravedlnenú neúčast' sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne bolo odročené na 19. máj 1998.

Pojednávania vytyčené na 19. máj 1998, 5. jún 1998 a 29. september 1998 boli odročené z dôvodu pracovnej neschopnosti odporkyne spôsobenej autohaváriou.

Dňa 19. januára 1999 odporkyňa splnomocnila advokáta na jej zastupovanie v spore o rozdelenie BSM.

Dňa 29. marca 1999 zaslal právny zástupca odporkyne na vedomie okresnému súdu výzvu adresovanú sťažovateľovi na stretnutie ohľadne vyporiadania BSM.

Pojednávania stanovené na 14. máj 1999, 4. jún 1999 a na 22. jún 1999 sa pre neprítomnosť účastníkov a ich právnych zástupcov neuskutočnili.

Pojednávanie stanovené na 27. júl 1999 (prítomní právni zástupcovia účastníkov) bolo odročené na 3. september 1999. Ani toto pojednávanie sa (z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti účastníkov a ich právnych zástupcov) nekonalo.

Na pojednávaní 5. októbra 1999 (za prítomnosti sťažovateľa a právnych zástupcov účastníkov) predniesli účastníci vzájomné peňažné návrhy (ponuka 300 000 Sk, požiadavka 500 000 Sk) na vyrovnanie, k dohode však nedošlo. Pojednávanie bolo odročené za účelom ďalšieho doplnenia znaleckého dokazovania.

Dňa 21. októbra 1999 bol okresnému súdu doručený (na vedomie) návrh odporkyne pre sťažovateľa na sumu 420 000 Sk s očakávaním protinávrhu.

Dňa 5. júna 2000 bol doručený pokyn znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku „ohľadom tržnej ceny nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. území Martin, parcela č. 62 (len pozemok), a to spätne ku dňu 8. 10. 1990“.

Po viacerých urgenciách okresného súdu (23. októbra 1999, 20. januára 2000, 4. apríla 2000) sťažovateľ 20. júla 2001 oznámil, že k dohode o vyporiadaní BSM s odporkyňou nedošlo a žiadal pokračovať v konaní.

Okresný súd 27. februára 2002 zisťoval u znalca, či už vypracoval znalecký posudok.

Okresný súd 5. augusta 2002 žiadal znalca, aby obratom vrátil súdny spis, ktorý mu bol zaslaný 5. júna 2000 na vypracovanie znaleckého posudku. Znalec 15. augusta 2002 predložil znalecký posudok.

Účastníci svojimi vyjadreniami z 21. augusta 2002 a 9. septembra 2002 namietali zmätočnosť znaleckého posudku (vypracovaný na nesprávny pozemok).

Na č. 1. 189 súdneho spisu je (nedatovaný) pokyn pre súdnu kanceláriu, aby zaslala znalcovi list, k čomu sa mal v znaleckom posudku vyjadriť.

Dňa 16. januára 2003 bol súdny spis sp. zn. 6 C 180/92 doručený ústavnému súdu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa odseku 2 citovaného článku ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa odseku 3 citovaného článku ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol takto:

„1. Okresný súd v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 180/92 porušil právo MUDr. J. F., bytom v M., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 180/92 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie meritórne prejednaná a rozhodnutá.

3. MUDr. J. F. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,-- Sk, ktoré je Okresný súd v Martine povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od tohto nálezu.“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd aj v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/92 a iné) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci.

Predmetom konania na okresnom súde vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 51/00 je rozhodovanie o vyporiadaní BSM, ktoré nepredstavuje podľa názoru ústavného súdu právne zložitú (z hľadiska právnej úpravy a jej aplikácie) problematiku.

Rozhodovanie v danej veci predstavuje určitý stupeň faktickej zložitosti súvisiaci s prístupom účastníkov konania k dokumentovaniu a dokazovaniu uplatňovaných položiek majetku patriaceho do BSM. Vzhľadom na doterajší priebeh konania (dokumentovania a oceňovania vecí patriacich do BSM) ústavný súd môže pripísať jeho zdĺhavý priebeh čiastočne aj na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

Vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a doteraz dosiahnutých výsledkov ústavný súd uzatvára, že aj napriek predchádzajúcemu konštatovaniu určitej faktickej náročnosti predmetnej veci nejde o také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali doterajšiu dĺžku konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že na celkovej dĺžke konania sa čiastočne podieľal aj sťažovateľ najmä opakovanými žiadosťami o odročenie pojednávania, a to najmä z dôvodu opakovaného avízovania možného mimosúdneho vyriešenia veci.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu.

Vychádzajúc z predloženej sťažnosti, z obsahu súdneho spisu okresného súdu a zo stanovísk účastníkov konania ústavný súd konštatoval zbytočné prietahy v konaní spôsobené okresným súdom:

- v období od 1. mája 1994 do 7. septembra 1994, v ktorom bol znalec v omeškaní s podaním znaleckého posudku, t. j. 4 mesiace,

- v období od 21. marca 1996 do 4. februára 1998, v ktorom došlo k zmene zákonného sudcu a neboli vykonávané úkony smerujúce k prejednaniu a rozhodnutiu veci, t. j. vyše 22 mesiacov,

- v období od 20. júla 2001, kedy sťažovateľ na výzvu súdu oznámil, že k dohode o vyporiadaní BSM s odporkyňou nedošlo, a žiadal pokračovať v konaní, do predloženia spisu na ústavný súd (16. januára 2003), t. j. 18 mesiacov.

Ako to vyplýva z už citovaného stanoviska okresného súdu k predmetu sťažnosti, okresný súd priznal vo vyššie uvedených obdobiach (a aj vzhľadom k „neprimeranej celkovej dĺžke konania“) prietahy v konaní. Vzhľadom na popísanú činnosť (resp. nečinnosť) okresného súdu majú charakter zbytočných prietahov. Tieto prietahy v konaní (trvali 3 roky a 8 mesiacov) sa významnou mierou pričínili o celkove neúmerne dlhý priebeh konania v predmetnej veci (vyše 10 rokov trvajúci spor). Z uvedeného dôvodu nepovažoval ústavný súd za účelné zaoberať sa aj ďalšími, no krátkodobejšími obdobiami v činnosti okresného súdu majúcimi tiež určitý podiel na celkove zdĺhavom (a dlhom)

priebehu konania (napr. súdom neusmerňovaný postup účastníkov pri častých pokusoch o zmier, doplňovaní návrhov, ich neúčasti na pojednaniach a pod.).

Ústavný súd predovšetkým konštatoval, že v predmetnej veci súdne konanie, ktoré sa na okresnom súde začalo 24. novembra 1992, je stále na súde prvého stupňa bez jeho rozhodnutia vo veci samej. Podľa názoru ústavného súdu táto zdĺhavosť konania vzhľadom na jeho predmet môže byť z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy akceptovaná len vo výnimočných prípadoch. Predmetné konanie okresného súdu takýmto prípadom podľa názoru ústavného súdu nie je.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu právo zaručené podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa môže realizovať len prostredníctvom takého konania (činnosti) súdov, ktoré smeruje k odstráneniu právnej neistoty, kvôli ktorej sa občan obrátil na orgán súdnej moci. K zbytočným priet'ahov v súdnom konaní môže dôjsť nielen samotným nekonaním príslušného súdu, ale aj takou činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania, teda k právoplatnému rozhodnutiu vo veci, s ktorou sa obrátil na súd. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. II. ÚS 64/99, I. ÚS 98/99, I. ÚS 10/98).

Obranu okresného súdu spočívajúcu vo vysokom nápade vecí a v personálnych problémoch ako dôvodu, ktorý by mal byť objektívnou príčinou spôsobujúcou priet'ahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 18/98, II. ÚS 52/99) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

Vychádzajúc z dôvodov vyššie uvedených v bode 1 (hodnotenie kritéria zložitosti veci), z platnej právnej úpravy a z postupu súdu (organizovania jeho procesného postupu) v predmetnom občianskoprávnom súdnom konaní nemožno hodnotiť postup okresného súdu v posudzovanej veci ako postup, ktorý by zodpovedal ústavou priznanému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sú nevyhnutným predpokladom spoločensky efektívneho, t. j. rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany.

Vyššie uvedený postup okresného súdu spôsobujúci zdlhavosť namietaného konania nevykazoval podľa názoru ústavného súdu znaky plynulého a efektívneho konania a bol teda konaním so zbytočnými prietahmi.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd okrem konštatovania porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu „konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie meritórne prejednaná a rozhodnutá“.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na doterajší priebeh konania v predmetnej veci a skutočnosť, že ani po uplynutí vyše desiatich rokov od podania žaloby okresný súd ešte meritórne nerozhodol, považoval ústavný súd za potrebné v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázať okresnému súdu konať v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku upravujúcimi priebeh konania tak, aby nedochádzalo k porušovaniu práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné

právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti súčasne žiadal „... priznať aj nemajetkovú ujmu, ktorá zohľadní jednak dĺžku prieťahov v konaní a jednak moju obavu o naplnenie základnej ľudskej potreby – potreby bývania, pretože v čase vynesenia rozsudku vo veci vyporiadania BSM Okresným súdom v Martine nebudem už zárobkovo činný (budem na starobnom dôchodku) a nebudem môcť vyplatiť odporkyňu bez toho, aby som nepredal predmetnú nehnuteľnosť, čím stratím zároveň aj možnosť bývania“, vo výške 100 000 Sk.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu. Daný prípad je práve takýto. Preto prichádza v tomto prípade do úvahy primerané finančné zadosťučinenie, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy (napr. I. ÚS 15/02). V danom prípade ústavný súd považoval vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, ako aj zásadu spravodlivosti za primerané priznať sťažovateľovi sumu 50 000 Sk.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. marca 2003